

свої здібності, захоплення, творчий потенціал, реалізовувати потреби та інтереси [6, с. 15-18].

Аналізуючи вищесказане, можна зробити висновок, що у зовнішніх мотивах пізнавальна діяльність виступає засобом досягнення мети, а у внутрішніх – вона сама є метою. Значення того чи іншого мотиву залежить від віку студентів, рівня їхньої вихованості, розумових здібностей, а також професійної майстерності викладача, суспільних та соціальних умов [9, с. 418–423], у яких проходить навчання.

Список використаних джерел:

1. Богданова І. М. Педагогічна інноватика : навч. посіб. Одеса : ТЕС, 2000. 340 с.
2. Галузяк В.М. Складові загальнопедагогічної компетентності вчителя Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. Вип. 49. 2017. С.46-54.
3. Журавська Н.С. Теорія і методика професійного навчання: навчально-методичний посібник. Ніжин: Видавець ПП Лисенко ММ, 2011. 248 с.
4. Журавська Н.С. Тестування–суцільний метод контролю знань, умінь та навичок студентів вищої школи. Наук. вісн. нац. аграр. ун-ту, 2003. 296-301.
5. Кубіцький С.О. Деякі аспекти оцінки якості підготовки конкурентоспроможного фахівця в Україні та за її межами. *Науково-методичний збірник «Проблеми освіти»*. Київ: Вид-во НМЦ ВО, Вип. 27, 2002. С.3-9.
6. Ящук С.П. Соціально-психологічний клімат педагогічного колективу: особливості стилів керівництва. імідж сучасного педагога / Н.С. Журавська, О.В. Олещенко. Київ : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. 2019. Вип. 4 (187). С. 15-18.
7. Professional Standards for Teachers. [Electronic resource]. Mode of access: https://www.rbkc.gov.uk/pdf/standards_core.pdf
8. Terhart E. Erfassung und Beurteilung der beruflichen Kompetenz von Lehrkräften. In M. Lüders & J. Wissinger (Hrsg.), *Forschung zur Lehrerbildung. Kompetenzentwicklung und Programmevaluation*. Münster: Waxmann, 2007. S. 37-62.
9. Yashchuk S. The development of law in Ukraine: realities and prospects. *Edukacja – Technika – Informatyka: Rocznik naukowy (Rzeszow, 17–18 вер. 2013 р.)*. Rzeszow, 2013. Nr 4. Część 1. P. 418–423.

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЕТЕНТІСНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ У КОЛЕДЖАХ

Ірина Мося

старший науковий співробітник

лабораторії науково-методичного супроводу

підготовки фахівців у коледжах і технікумах

Інституту професійно-технічної освіти НАПН України,

кандидат педагогічних наук

Варто наголосити на тому, що нова компетентнісна концепція вимагає перебудови узвичаєної системи освітнього процесу, удосконалення змісту,

форм, методів, засобів навчання, інструментів та процедур оцінювання результатів навчальних досягнень студентів. Особливо важливим і доцільним видається дослідження питань контролю сформованості умінь і навичок у тих, хто оволодіває майбутньою професійною діяльністю. Основними компонентами оцінювання є встановлення фактичного рівня знань, зіставлення виявлених знань з еталонними, оформлення результату навчання студентів у вигляді оцінки-балів. До таких основних правил сучасного оцінювання якості підготовки фахівців належить:

- *чітке визначення очікуваних результатів навчання*: заплановані для перевірки результати навчання мають бути конкретними, такими, які можна перевірити; вони повинні відповідати освітнім цілям і завданням; освітні результати мають співвідноситися з достатнім терміном часу для їх опанування студентами;

- *системність і систематичність оцінювання результатів навчання учнів*: оцінювання результатів навчальних досягнень учнів та їх аналіз мають відповідати структурним компонентам змісту освіти;

- *єдності вимог*: контрольні завдання мають розроблятися на основі задекларованих стандартами (освітньо-професійними програмами) освітніх результатів, що набуваються здобувачами певної спеціальності у процесі опанування професійною компетентністю;

- *позитивний підхід в оцінюванні результатів навчання учнів*. Оцінка як результат оцінювання має орієнтуватися на рівень досягнень і прогрес учня, не підкреслювати його невдачі: лише такий підхід забезпечує реальний, стимулюючий вплив на розвиток навчально-пізнавальної діяльності майбутнього фахівця;

- *індивідуальний підхід під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів* – забезпечення таких дидактичних умов, за яких враховується рівень навченості та інтелектуальні можливості здобувачів, знімається психологічне напруження, створюється атмосфера доброзичливості, а справедлива оцінка стимулює кожного учня до систематичної навчально-пізнавальної діяльності, до ліквідації виявлених помилок і недоліків;

- *багатовимірність оцінювання результатів навчальних досягнень студентів* – оцінюватися мають одночасно всі визначальні складники професійної компетентності, що набувається майбутнім фахівцем;

- *адекватність інструментів оцінювання компетентнісних досягнень студентів*. Система інструментів оцінювання (методів і процедур) має відповідати навчальним завданням, об'єктам і суб'єктам оцінки, стилям навчання студентів і функціям оцінювання;

- *дотримання балансу суб'єктів оцінювання.* Формальне оцінювання (викладачем, педагогічною громадськістю) має поєднуватися з самооцінками студентами результатів власних навчальних досягнень та взаємооцінками.

Природно, дотримання вимог зазначених принципів можливе при забезпеченні певних умов оцінювання якості професійної підготовки фахівців, до яких відносимо:

1. Цілеспрямоване застосування валідних, надійних, точних методів об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студентів.

2. Застосування декількох інструментів оцінювання (учені називають від 2 до 4) якості підготовки фахівців (тестування, спостереження, проєкт, практичне завдання, обговорення, презентація, інтерв'ю, рольові ігри та ін.), кожен з яких є найбільш адекватним для оцінки відповідного об'єкта, що діагностується (складника професійної компетентності – професійних знань, умінь, навичок, ставлень, особистісних якостей тощо).

3. Інструменти оцінювання якості підготовки фахівців мають бути релевантними об'єктам оцінки і особливостям учнів.

4. Продукування висновків про якість підготовки кваліфікованих робітників, фахівців здійснюється на основі тріангуляційного методу підвищення надійності – врахування інформації з різних джерел, включаючи самооцінки учнів та взаємооцінки одногрупників.

5. Завчасне ознайомлення студентів з критеріями оцінювання якості їх підготовки у закладах професійної освіти.

Щодо критеріїв оцінювання, то тут слід сказати про таке. Насамперед, критерії мають корелювати з цілями і завданнями перевірки. Найчастіше вінструктивних матеріалах стосовно оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається, вказується на такі критерії:

1) характеристика відповіді учня (елементарна, фрагментарна, неповна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча);

2) якість знань (правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність);

3) ступінь сформованості умінь (загально навчальних, професійних);

4) рівень оволодіння пізнавальними операціями (вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо);

5) досвід творчої діяльності (вміння виявляти й розв'язувати проблеми, формулювати гіпотези);

6) самостійність оцінних суджень.

Отже, оцінювання результатів компетентнісних досягнень майбутніх фахівців як процедура зіставлення визначених результатів навчання студентів із задекларованими в освітніх стандартах (освітньо-професійних програмах)

компетентностями має здійснюватися з дотриманням схарактеризованої методики. Ознайомлення педагогічної громадськості фахової передвищої освіти з результатами системного, заздалегідь спланованого, об'єктивного оцінювання результатів навчання має бути запорукою суттєвого поліпшення компетентнісних досягнень студентів у коледжах.

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Тетяна Пашенко

старший науковий співробітник

лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах

*Інституту професійно-технічної освіти НАПН України,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник*

Система контролю професійної підготовки компетентного фахівця у вищій школі орієнтована на сформованість високого рівня компетентностей у студентів. Розглянемо сутнісні характеристики методичної системи оцінювання якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

Спрямованість системи контролю на оцінку сформованості компетентностей студентів обумовлена тими цілями і завданнями, які ставить суспільство перед системою вищої освіти в сучасних умовах: підготовка майбутнього фахівця, що володіє сукупністю компетентностей. Звідси випливає, що система контролю повинна бути спрямована на виявлення рівня сформованості окремих компетентностей студента, а не тільки на оцінку знань, умінь і навичок, як це традиційно склалося в знаннєвій парадигмі освіти.

Розширення функцій системи контролю в освітньому процесі вузу. В сучасних умовах контроль повинен виконувати ряд функцій: оціночно-діагностичну – ставлячи перед собою мету – розвиток особистості, педагог спочатку проводить всебічну оцінку не тільки знань, а й рівня розвитку особистості студента в цілому, виявляє його індивідуальні особливості та інтереси; розвиваючу, яка передбачає розвиток особистості того, хто навчається і в процесі контролю; для цього необхідно підбирати контрольні завдання таким чином, щоб вони передбачали розвиток певних особистісних якостей і пізнавальних функцій студентів; мотиваційну, за рахунок використання різних форм і методів контролю стимулює подальше поглиблення знань; виховну функцію, яка сприяє вихованню у студентів таких позитивних якостей, як: самостійність, наполегливість, формує звичку до самостійної праці, відповідальне ставлення до результатів навчальної діяльності; емоційно-рефлексивну функцію, яка передбачає створення сприятливої психологічної атмосфери в студентській групі, коли та чи інша форма контролю сприймається